

Mestna občina **Novo mesto**

Župan

Seidlova cesta 1
8000 Novo mesto
T: 07 39 39 244
F: 07 39 39 269

mestna.obcina@novomesto.si
www.novomesto.si

Številka: 9001-8/2016

Datum: 15. 12. 2016

ČLANICE IN ČLANI
OBČINSKEGA SVETA
MESTNE OBČINE NOVO MESTO

ZADEVA: Stališča in sklepi Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto glede sporazumov TTIP, CETA in TiSA

Pravna podlaga: Poslovník Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto (Uradni list RS, št. 52/2013)

Pripravljaevac gradiva: Skupina svetnikov

Poročevalec: Uroš LUBEJ, član Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto

Predlog sklepa: V prilogi

mag. Gregor Macedoni
župan

PRILOGE:

1. Predlog za razširitev dnevnega reda 19. Seje Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto
2. Stališče in sklepi Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto glede sporazumov TTIP, CETA in TiSA

Skupina svetnikov

Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto

Županu Mestne občine Novo mesto

Novo mesto, 14. december 2016

ZADEVA: PREDLOG RAZŠIRITVE DNEVNEGA REDA 19. SEJE OBČINSKEGA SVETA MESTNE OBČINE NOVO MESTO

Na podlagi drugega odstavka 33. člena Poslovnika Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto spodaj podpisani svetniki predlagamo, da se na 19. sejo Občinskega sveta umesti tudi naslednja točka dnevnega reda:

- ***Stališča in sklepi Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto glede sporazumov TTIP, CETA in TiSA***

Predlagatelji:

Svetniška skupina Solidarnost:

Uroš Lubej

Nina Jakovljević

Svetniška skupina Slovenska ljudska stranka:

Franci Bačar

Martina Vrhovnik

Alojz Golob

Svetniška skupina DeSUS:

Mag. Adolf Zupan

Svetniška skupina Slovenija za vedno:

Dušan Kaplan

Samostojni svetnik:

Jiri Volt

Skupina svetnikov
Občinskega sveta
Mestne občine Novo mesto

Članicam in članom
Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto

Novo mesto, 14. 12. 2016

ZADEVA: Stališče in sklepi Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto glede sporazumov TTIP, CETA in TiSA

PREDLOG SKLEPOV:

1. Občinski svet ugotavlja, da sporazumi TTIP, CETA in TiSA predstavljajo veliko tveganje za socialne, ekološke, zaposlitvene in prehranske standarde, da se sprejemajo na netransparenten in nedemokratičen način, brez vključevanja prebivalstva Evrope ter njenih regij in občin.
2. Občinski svet pooblašča župana, da pozove Vlado Republike Slovenije, evropske poslance ter Državni zbor naj odrečejo podporo, ne ratificirajo oziroma zavrnejo predloge za sklenitev in podpis omenjenih sporazumov.
3. Občinski svet simbolno razglašča Mestno občino Novo mesto za območje, na katerem tajni sporazumi (TTIP, CETA, TiSA) nimajo veljave.

OBRAZLOŽITEV

Povzetek:

Glavne nevarnosti sporazumov TTIP, CETA in TiSA so

- Grožnja novomeškemu gospodarstvu
- Nov udarec dolenjskemu kmetu
- Netransparentnost in nedemokratičnost
- Nadnacionalni mehanizem arbitraže
- Nižanje socialnih, potrošniških in okoljskih standardov

Ekonomist Jože P. Damijan je objavil študijo, v kateri je ugotovil, da bodo s tajnim sporazumom TTIP, ki ga Evropska komisija usklajuje z ZDA, še posebej prizadete panoge farmacija, kmetijstvo in avtomobilska industrija. Vse tri predstavljajo ključne stebre novomeškega gospodarstva.

Damijanova študija opozarja, da Američani zahtevajo spremembo zakonodaje na področju intelektualne lastnine, in sicer podaljšanje patentne zaščite za zdravila ali celo trajno patentno zaščito. To direktno negativno prizadeva našo farmacevtsko industrijo, ki temelji na proizvodnji generičnih zdravil in hkrati vse bolnike kot potrošnike zdravil, saj originalna zdravila dražja od generičnih. Kot je znano, novomeška Krka proizvaja predvsem generična zdravila.

Sporazumi pomenijo grožnjo delovnim mestom

Damijanova študija predvideva v glavnem negativne učinke sporazuma TTIP na Slovenijo. Ob ničnem ali celo negativnem vplivu na BDP, v vseh scenarijih predvideva izgubo delovnih mest – delo naj bi zaradi sporazuma TTIP izgubilo okoli 1500 ljudi.

Po študiji, ki jo je izdelal Center za raziskave ekonomske politike pri evropski komisiji, je ogroženih kar 1,3 milijone delovnih mest v Evropi, po manj pesimističnem scenariju pa 680.000. Skrb glede padca števila delovnih mest je priznala celo sama Evropska komisija.

Učinki sorodnih prostotrgovinskih sporazumov so znani že iz preteklosti. Sami Američani so zaradi sporazuma s Kanado in Mehiko (NAFTA) izgubili okoli milijon delovnih mest, še več milijonom zaposlenih so se znižale plače.

Sporazumi ogrožajo suverenost države in lokalno samoupravo

Sporazumi CETA in TTIP predstavljajo resno grožnjo suverenosti države in tudi lokalni samoupravi. Vsebujejo namreč nadnacionalni mehanizem »poravnavanja sporov med državo (ali regijo, občino) in vlagateljem« (znani pod kraticama ISDS in ICS).

Država je s tem mehanizmom izenačena s privatnim investitorjem. Če na primer sprejme neko odločitev, s katero želi zaščititi okoljski ali socialni standard, jo lahko korporacija zaradi domnevne izgube dobička toži pred arbitražnim sodiščem. Namesto da bi o sporih v Sloveniji odločala slovenska sodišča, bodo torej odločali arbitri, ki sploh niso pravi sodniki, ampak odvetniki, pri katerih ni moč izključiti povezav z velikim kapitalom.

Tovrstne tožbe niso nič neobičajnega. Nizozemsko podjetje Achmea je dobilo tožbo proti Slovaški, ker je ta skušala vzpostaviti omejevanje dobička v zdravstveni oskrbi. Podjetje Lone Pipe je po mehanizmu nadnacionalne arbitraže (na podlagi sporazuma NAFTA) tožilo kanadsko regijo Quebec, ker je

le-ta prepovedala škodljivi postopek pridobivanje nafte (t. im. »fracking«). Zahtevajo skoraj 120 milijonov dolarjev zaradi »stroškov« in »izgubljenega dobička«.

Ena od nevarnosti tajnih sporazumov je torej v tem, da bi lahko Mestna občina Novo mesto izgubila vzvode, s katerimi bi prek sistema javnih naročil vzpodbujala lokalno proizvodnjo. Velike korporacije bi lahko sprožile tožbe zaradi dajanja prednosti domačim proizvajalcem.

Podobne skrbi so se pojavile tudi onkraj Atlantika. Nekatere zvezne države v ZDA imajo program Kupuj ameriško, s katerim spodbujajo potrošnjo lokalnih proizvodov. Evropska komisija je v imenu evropskih multinacionalk želela s sporazumom TTIP ta program onemogočiti.

Očitno je torej, da so tajni sporazumi napisani na kožo velikih korporacij na račun lokalnega prebivalstva ter manjših in srednjih gospodarskih ali kmetijskih iniciativ.

Sporazumi ogrožajo dolenskega kmeta

Že Damijanova študija je odkrila, da bo med najbolj ogroženimi panogami ravno kmetijstvo. Že brez tajnih sporazumov povsod po svetu poteka proces propadanja manjših in srednjih kmetij, medtem ko velike multinacionalke, kot so Monsanto, Bayer, Nestle, El Corte Ingles, prosperirajo. Ker je glavni motiv megakorporacij profit, se upravičeno postavlja vprašanje kvalitete te hrane in vpliva proizvodnje na okolje. Upravičeno nas skrbi, da bo konec modela kmetijstva, ki ga skušamo vzpostaviti v Sloveniji: kratke verige, zdrava hrana, zeleni standardi.

Sporazumi predstavljajo nevarnost za neprofitno oskrbo s pitno vodo

V tajnih sporazumih je voda opredeljena kot tržno blago. Obstoji torej realna nevarnost, da bi o upravljanju in varovanju vodnih virov lahko odločali korporacijam naklonjeni arbitri po sistemu ISDS ali ICS. Obstoječe koncesije za upravljanje z vodo bodo podvržene sistemu ISDS (OZ. ICS), torej jih ne bo moč prenesti na državno/občinsko upravljanje, ne da bi tvegali spor pred arbitražnim sodiščem in zahtevke po vrtoglavih odškodninah.

Sporazumi pomenijo nevarnost za prehranske in okoljske standarde

Nova generacija sporazumov med državami temelji na splošni deregulaciji trgov, vključno s trgov javnih storitev. Deregulacija je varljiv izraz, za katerim se skriva nižanje zaposlitvenih, prehranskih, okoljskih standardov ter privatizacija javnih storitev (npr. zdravstva ali oskrbe s pitno vodo).

Sporazumi ogrožajo »previdnostno načelo«, značilno za Evropsko unijo. Se pravi, korporacijam ne bo več potrebno dokazovati neškodljivost svojih izdelkov, ampak bodo, nasprotno, regulatorji morali dokazovati škodljivost izdelkov, preden bo vzpostavljena njihova prepoved.

Tudi sicer CETA (nedavno podpisani sporazum s Kanado) predstavlja grožnjo evropski zakonodaji glede gensko spremenjenih organizmov, saj je Kanada eden njihovih največjih proizvajalcev.

Prehranski standardi so pri nas mnogo višji kot v ZDA. Kot je znano, kar 70% ameriške hrane vsebuje GSO. V Evropi jih skoraj ni. EU ima prav tako zelo visoke standarde glede uporabe pesticidov. Predpisi EU glede hormonskih motilcev kar 40 % proizvodov iz ZDA onemogočajo dostop na trg. 90 % ameriške govedine je vzrejeno ob pomoči rasnega hormona, ki naj bi povzročal raka. EU je prepovedala obdelavo trupel živali pred prodajo s klorom. ZDA se zavzema za odpravo vseh teh prepovedi in omejitev.

Pogajanja ogrožajo transparentnost in demokracijo

Pogajanja o sporazumih potekajo za strogo zaprtimi vrati. Posamezni deli sporazumov so postali javno dostopni izključno zaradi t. im. »žvižgačev«. Postopek sprejemanja je nedemokratičen: CETA npr. stopa v začasno veljavo, še preden jo bodo potrdili nacionalni parlamenti. Dostop do nekaterih dokumentov je še vedno onemogočan.

Po drugi strani pa sporazumu vpeljuje polno transparentnost za same korporacije. Korporacije bodo imele možnost, da bodo vnaprej obveščene o zakonodajnih namenih držav in bil lahko vnaprej preprečile uveljavitev določil, ki bi pomenila izgubo njihovega dobička.

Sklep

Zato je potrebno sporazume zavrniti. Tako kot je to v pismu predsedniku vlade zapisalo 105 županov, med njimi tudi župan Mestne občine Novo mesto: »Ko so na tehničico postavljeni praktično nični učinki za gospodarstvo in na drugi strani zgodovinsko očitne škodljive posledice za suvereno delovanje države, za naše kmetijstvo, prehranske standarde in okolje, za javno dobro ter delavske, socialne pravice, ne sme biti nikakršnega dvoma o tem, kako se opredeliti. Tudi vi ne bi smeli več dvomiti o odločitvi. Zavrnite sporazum CETA!« Na žalost dr. Cerar županj in županov ni slišal.

V Evropi je bilo do sedaj zbranih že več kot 3,5 milijone podpisov proti tajnim sporazumom. V Sloveniji je bilo zbranih prek 4000 podpisnikov pod zahtevo za posvetovalni referendum, več kot 2000 občin znotraj EU je že razglasilo

območje brez tajnih sporazumov. V Sloveniji je že več kot deset občin, med njimi Mestna občina Maribor in Mestna občina Celje, razglasilo območje brez tajnih sporazumov. Čas je, da se temu boju pridruži tudi Novo mesto.

Predlagatelji:

Svetniška skupina Solidarnost:

Uroš Lubej

Nina Jakovljević

Svetniška skupina Slovenska ljudska stranka:

Franci Bačar

Martina Vrhovnik

Alojz Golob

Svetniška skupina DeSUS:

Mag. Adolf Zupan

Svetniška skupina Slovenija za vedno

Dušan Kaplan

Samostojni svetnik:

Jiri Volt